

Asia: VN/ 797/2021

Ehdotus valtioneuvoston periaatepäätökseksi kyberturvallisuuden kehittämisohjelmasta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Ulkoministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua kyberturvallisuuden kehittämisohjelman toimeenpanosuunnitelma. Ministeriö on osaltaan osallistunut suunnitelman valmisteluun. Yhteiskunnan toimintojen ja palvelujen digitalisaation myötä on erittäin tärkeää, että vastaavalla tavalla kun panostetaan tähän uudistustyöhön, suunnataan resursseja riittävässä määrin myös digitalisoidun kokonaisuuden turvaamiseen. On erinomainen asia, että kyberturvallisuuden kehittämiseen panostetaan tunnistettujen painopistealueiden pohjalta ja toimintamalli ollaan kehittämisohjelman muodossa viemässä valtioneuvoston linjattavaksi.

Liikenne- ja viestintäministeriölle on kirjattu koordinoituvastuu kehittämisohjelman toimeenpanosta, seurannasta ja raportoinnista. Suunnitelmaan on kirjattu eri toiminta-alueiden toimenpiteitä, ja jokaiselle teemalle tai toimenpiteelle on kirjattu oma vastuutahonsa. Luettelon pohjalta korostuu yhteiskunnan kyberturvallisuuden kannalta keskeinen haaste. Pelkästään yksittäisen toimenpiteen vastuu voi olla kuvastusti hajautuneena jopa kuudelle eri ministeriölle tai organisaatiolle. Tämä kuvastaa sitä haastetta, että kansallisesti yhteneväisten ohjausten ja mallien rakentaminen on haastavaa. Erityisesti kyberturvallisuuteen liittyvään johtamiseen, tiedonvaihtoon ja tilannekuvaan olisi siten panostettava.

Selvityksen liitteessä kolme on listattu eri strategioita ja ohjelmia, jotka on huomioitu kehittämisohjelmaa luotaessa. On tärkeää huomioida eri ohjelmien ja hankkeiden välinen vuorovaikutus ja suunniteltujen toimenpiteiden integrointi toisiinsa. Kansallisella tasolla on käynnissä runsaasti aiheeseen liittyvää kehittämistä eri tahoilla. Kehitystavoitteet on syytä kytkeä tiiviisti toisiinsa niitä keskitetysti koordinoiden päällekkäisen työn välttämiseksi.

Kirjattujen toimenpiteiden osalta olisi hyvä tehdä tarkempaa analyysiä siitä, mitkä niistä on järkevää toteuttaa virkatyönä ja toisaalta mitkä edellyttävät projektiluontoista lähestymistapaa. On mietittävä kehitystyön elinkaarta, eli kuinka tehtyjen toimenpiteiden tulokset siirtyvät aikanaan

toiminnan omistajille ja miten kehitystyötä jatketaan tulevaisuudessa. Tälläkään sektorilla mikään asia harvoin on lopullisesti valmis. On tärkeä kiinnittää huomiota asetettujen tavoitteiden saavuttamisen mitattavuuteen; monille toimenpiteille on kirjattu määrällinen tavoite sen toteutumisesta, joka ei kerro varsinaisesti toteutuksen laadusta. Kvantitatiivisuuden ohella kvalitatiivisuus on tärkeä mittari kyberturvallisuuden kehittämisessä. Toimenpiteiden vaatimukset ja niiden mittaaminen ovat myös keskenään osittain hyvin eritasoisia.

Edelleen osa kaavailuista toimenpiteistä on jossain määrin epämääräisesti kirjattu. Aikataulujen osalta mainitaan, että ne selvitetään ja kustannuksien osalta todetaan niiden sisältyvän normaaleihin toimintamenoihin. Alustavatkin arviot olisivat kuitenkin paikallaan, jotta toteuttamiseen tarvittavat satsaukset kyettäisiin määrittämään. Em. kirjaukset korostuvat erityisesti huippuluokan osaamisen liittyvän otsikoinnin alla ja asia on mainittu eri tasojen opetussuunnitelmien päivityksen yhteydessä. On huomioitava, että mikäli kyberturvallisuutta halutaan tuoda nykyistä laajemmin eritasoiseen opetukseen, se edellyttää merkittävää resursointia pelkästään opetushenkilöstön ammattitaidon ja osaamisen kasvattamiseksi.

Ulkoministeriön näkökulmasta toimeenpano-ohjelmassa on hyvällä tavalla huomioitu kybertoiminnan kansainvälisyys ja yhteistyön tarvetta ja vaikuttavuuden hakemista sitäkin kautta korotetaan lukuisissa toimenpiteissä. Vaikka kyseessä on kansallinen kehittämisohjelma, kansallista kyvykkyyttä ja korkeaa osaamista ei saavuteta kybertoiminnassa ilman kansainvälistä yhteistyötä. Edelleen elinvoimaista kansallista kyberturvallisuuteen liittyvää yritystoimintaa ei ole mahdollista ylläpitää ilman mahdollisuuksia laajaan kansainväliseen liiketoimintaan, jonka harjoittamisen edellytykset esim. AQUA-statusen myötä paranisivat merkittävästi.

Uusikartano Ari
Ulkoministeriö - Tietohallinto